

IZHAJA VSAK DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj.
Posamične šte. se prodajajo po 3 nvč. (6 stot.) v mnogih
tabakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Št. Petru,
Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolmini, Ajdov-
ščini, Dornbergu itd. Zastarele šte. po 5 nvč. (10 stot.)
OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1
kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm.
smrtnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po
20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka
nadajna vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, naj-
manj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelček uprave
„Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“.
Plačljivo in tožljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

NAROČNINA ZNANA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na na-
ročbe brez dopolnjenih naročnin, se uprava ne ozira.
Naročnina na nedeljsko izdajo „EDINOSTI“ stane: za
celo leto Kron 5-20, za pol leta Kron 2-60.
Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Ne franko-
vana pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo.
Naročnino, oglašne in reklamacije pošiljati na upravo lista.
UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Narodni dom)
Izdajatelj in odgovorni urednik STEFAN GODINA. Lastnik
konsorcijski list „Edinost“. - Natisnila Tiskarna „Edinost“,
vpisana zadruga z omejenim poroštvom v Trstu, ulica
Giorgio Galatti šte. 20.
Poštno-hranilnični račun šte. 841-652. TELEFON št. 11-57.

BRZOJAVNE VESTI.

Avstrijskočrnogorski konflikt. Italijanska demarša na Cetinju.

CETINJE 24. (Kor.) Italijanski poslanik na Cetinju je danes po naročilu svoje vlade opozoril črnogorsko vlado, naj preneha z obstreljevanjem mesta, dokler ne odide vse civilno prebivalstvo. Radi tega se vrši še danes zunanji ministrskega sveta, nakar odgo-
vori zunanji minister takoj na italijansko demaršo.

Odgovor črnogorske vlade na drugo avstrijsko demaršo.

DUNAJ 24. (Izv.) Črnogorski odgovor na drugo avstrijsko demaršo je že prispel, vendar pa je še neznana njegova vsebina. V političnih krogih se zatrjuje, da ne pride do poostrejitve avstrijsko-črnogorskega kon-
flikta. Skoro izključeno je, da pride do osrejšje avstrijske akcije, ker bi zadela na hud odpor pri ostalih veleavlastih.

Italijanska gonja proti Črnigori.

DUNAJ 24. (Izv.) Veleavlasti se silno trudijo, da bi preprečile vsake komplikacije, ki bi nastale za slučaj padca Skadra. Av-
strijskemu koraku na Cetinju se je pridružila sedaj tudi Italija. Sploh se pričinja sedaj v Italiji slična gonja proti Črnigori kakor v Avstriji.

„Agenzia Stefani“ prinaša dve poročili iz Skadra in sicer od 17. februarja in 5. marca.

Poročilo od 17. februarja zatrjuje, da je padlo tekom bombardiranja trdnjave jako mnogo granat tudi v mesto, posebno v kr-
ščanski oddelček. Radi tega sta italijanski in avstrijski konzul sklicala sestanek vseh ev-
ropskih konzulov, na katerem sta predlagala, naj se sporoči vsem evropskim veleavlastim, v
kaki nevarnosti se nahaja krščanski oddelček mesta vsled črnogorsko-srbskega obstre-
vanja. Ruski in francoski konzul sta na seji izjavila, da se ne moreta pridružiti tej ak-
ciji, ker bi to pomenilo nekako vplivanje na Črnogoro in kršenje nevtalitet.

Nato se je italijanski konzul obrnil na poveljnika turške posadke v Skadru, Essad pašo in ga opozoril na nevarnosti bombar-
diranja mesta od strani oblegovalcev. Essad paša je po zadržanju „Agenzie Stefani“ odgo-
voril, da je mesto dobro utrjeno in da se ni bati nobenih nevarnosti, najmanj pa, da bi oblegovalci mesto zasedli.

Ko je na to italijanski konzul opozoril Essad pašo, da primanjkuje inozemcem že hrane, je Essad paša izjavil, da je hotel razdeliti zalogo živil, a se ne sme dotakniti rezervnih sredstev, ki so pripravljena za vsak slučaj za turško posadko in trdnjavi. 9. februarja je padla v stanovanje italijanskega dragomana granata, dne 17. februarja pa sta padla dva šrapnela na italijansko ljud-
sko šolo, kjer so bili nastanjeni ranjeni tur-
ški vojaki. Črnogorci obstreljujejo nevtralne hiše vključno temu, da više na njih italijanske zastave, zastave Rdečega križa in Rdečega polmesečca.

Okolu 10 šrapnelov je padlo na itali-
janska in avstrijska privatna poslopja, oziroma v bližino poslopj avstrijskih institucij.

Poškodbe so sicer malenkostne in tudi ni zaznamovati nobenih življenjskih izgub. — „Agenzia Stefani“ se pritožuje, da Črnogorci obstreljujejo tudi poslopja, na katerih vise zastave, katere vidijo lahko že od daleč.

Poročilo od 5. marca zatrjuje, da prihajajo že več kot tri tedne danzadnevno srbska pomožna ojačenja pred trdnjavo. Ker je življenje civilistov vsled bombardiranja v nevarnosti, sta skušala italijanski in avstrijski konzul doseči, da bi smeli vsi civilisti zapustiti mesto, a črnogorske oblasti so odločno odklonile ta poziv, kljub temu, da sta ustmeno in pismeno intervenirala tudi ruski in francoski poslanik. Izmed turškega prebivalstva trpe posebno žene in otroci in sploh vsi prebivalci, ki se ne vdeležujejo boja.

Splošno se domneva, da namerava Ita-
lija s temi svojimi obožbami podkrepiti in opravičiti svoj korak in prisiliti Črnogoro, da preneha z bombardiranjem Skadra.

Turčija želi mir.

CARIGRAD 24. (Izv.) Carigralski časopi-
si že pripravljajo prebivalstvo na mir. Celo časopise, ki je poprej neprestano hu-
skalo za nadaljevanje vojne, je danes zmer-
nejše in pozivlja vlado, naj se odloči za
mirovna pogajanja. „Tanin“ zahteva, naj
mladoturška vlada sklene mir, ki bo časten
za Turčijo, ker uspehov na bojišču tako ni
pričakovati, „Ikdin“ pa zahteva, naj prične
vlada takoj mirovna pogajanja z balkansko
zvezo.

CARIGRAD 24. (Izv.) „Isham“ izjavlja,
da so dosedanjí boji pred Cataldžo le boji
med predstražami. O kaki ofenzivi sploh ni
govora. Nahajamo se tik pred mirom.

Poslaniška reunija.

LONDON 24. (Izv.) O sobotni seji po-
slaniške reunije varujejo v diplomatskih
krogih najstrožjo tajnost. Prihodnja seja se
vrši v sredo, če bo potrebno, pa tudi
jutri.

Mirovni pogoji veleavlasti.

CETINJE 24. (Izv.) Zastopniki vele-
avlasti so naznanili črnogorski vladi, da
predlagajo sledeče mirovne pogoje:

1. Mejo med Bolgarsko in Turčijo tvorijo
linija Enos-Ergene-Midija. Vse ozemlje, za-
padno od te linije je last balkanske zveze,
razven Albanije, kateri določijo meje vele-
avlasti.

2. Vprašanje Egejskih otokov rešijo
veleavlasti.

3. Turčija se odpove Kreti.

4. Veleavlasti so sicer proti vojno-odškod-
niški zahtevi balkanske zveze, vendar pa
dovoljujejo, da se balkanski zavezniški ude-
ležbe seji komisije za ureditev turškega dr-
žavnega dolga in finančnih bremen novo-
osvojenega ozemlja. Sejam te komisije bo
prisostvovala tudi Turčija.

5. Veleavlasti zahtevajo, da se takoj pri
začetku mirovnih pogajanj ustavi vse
sovražnosti na bojišču. Za slučaj, če bi bal-
kanski zavezniški odklonili ponudbo veleavlasti,
ne morejo računati na njih pomoč pri po-
gajanjih glede ureditve finančnih in drugih
vprašanj.

Črnogorski zunanji minister je vzel ob-

vestilo veleavlasti na znanje in odgovoril, da
odgovori takoj ko se sporazume z ostalimi
zavezniški.

Essad paša v vjetništvu.

ATENE 24. (Izv.) Poveljnik janinske
posadke, Essad paša in njegov brat Vehib
bej sta bila včeraj odpeljana v vojno vjet-
ništvu.

Dr. Danev v Petrogradu.

PETROGRAD 24. (Kor.) Predsednik
bolgarskega sobranja dr. Danev je dospel
danes semkaj. Na kolodvoru ga je sprejel
bolgarski poslanik. Semkaj je dospel tudi
bolgarski generalni konzul v Manchenstru,
Angelov.

Pogreb grškega kralja.

ATENE 24. (Izv.) Truplo pokojnega
kralja Jurija pripeljejo v sredo v Atene.
Pogreb se vrši v nedeljo. Ruskega carja bo
zastopal veliki knez Dimitrij Konstanti-
novič.

Protiaustrijske demonstracije v Kijevu.

PETROGRAD 24. (Izv.) Na zahtevo zu-
nanjega ministra Sazonova je odposlala
vlada posebnega preiskovalnega sodnika v
Kijev, da eruiira krivce v zadnjih demon-
stracijah kijevskih nacionalistov proti Avstriji.
Nacionalisti so pred Stolipinovim spomeni-
kom sežgali podobno avstrijskega cesarja.

Demobilizacija v Rusiji.

BEROLIN 24. (Izv.) „Lokalanzeiger“
poroča iz Rusije, da se je pričelo včeraj
odpuščanje rezervistov v Rusiji.

Ruska pomoč Črnigori.

PETROGRAD 24. (Izv.) Vsled velike
bede, ki vlada v Črnigori, je poslala Rusija
za dva milijona rubljev žita, da se razdeli
med prebivalstvo.

Strahovit orkan v Ameriki.

NEW-YORK 27. (Izv.) V Ormaki in
Nebraski je včeraj divjal strahovit vihar, ki
je povzročil velikansko škodo. Vse telefon-
ske in brzojavne zveze so pretrgane. Parnik
„Maripark“ je zadel v angleško bojno ladjo
„Hercules“ in je bil pri tej priliki nevarno
poškodovan.

Zdravstveno stanje Pija X.

RIM 24. (Izv.) Zdravstveno stanje pa-
peža Pija X. se je že tako zboljšalo, da se
bolnik lahko spreha. Včeraj je papež spre-
jel v avdijenci svojega tajnika kardinala
Merry del Vala.

Glasovi iz Koroške.

Odkar smo dobili za deželnega nad-
zornika g. Bendo, se je položaj med Slo-
vinci in Nemci poostiril. Benda je prišel na
krmilo po volji znanega župana celovškega,
Metnizta. Vihar, ki je bil prihrumel iz kro-
gov srednješolskih učiteljev, so sicer po-
mirili celovski germanski duhovi, ali nam
učiteljem-Slovincem je ta gospod že dovolj

škodoval in njegova oseba nam bo zatorej
predmetom še marsikaterega razmotrivanja.
Benda je sluga tistega Metniza, ki je diri-
giral tudi prejšnjega deželnega predsednika
Helna. To ni morda kakšna skrivnost, ki jo
podajamo tu javnosti, o ne: o tem čivkajo
pri nas že vrabci po strehah. Ker so zdru-
ženi Volksratovci postavili Bendo h krmilu,
se je moral moč preseliti v Metnizovo hišo,
saj bi sicer mogel imeti tudi kakšno samo-
stojno misel. Tako pa G. Metniz kar po-
zvončka Bendi, pa sedlata junaka germansko
kljuse.

Gospoda Bende se slovenski učitelji
sploh ogibljejo. Sicer je član deželnega
šolskega sveta in bi moral kakor urednik
brez Volksratovega upljava odgovarjati po-
setnikom. A Benda molči, če slučajno ne
ve podat pravilnega odgovora. On molči
in se smeje! Zatorej mu Nemci to lastnost
visoko všteto in pravilo, da je Benda mil
in prijazen. Svest si svoje moči — „Bel
uns vergibt alle Stellen der Volksrat, auch
die niedrigste Dienerstelle“ predlaga Volksrat
imenik vseh nemčurjev in pa tudi imena
„ta črni Slovencev“ Bendi. Seveda sloven-
skemu učitelju nič ne pomaga, če je izvrstno
kvalificiran in če ima več službenih let.

Celovski gospodje in „fajlice“ že letajo
potem tako dolgo, da zasedajo slovenske
kraje nemški učitelji, ali strastni nemčurji.
Ker se ti ne morejo sklicevati na nobene
duševne vrline, so te reve sploh le nemški
— agitatorji. Mečejo se s strastjo v boj
zoper mirne Slovence. To si še nekateri
prostaški nemškutarji štejejo za posebno za-
slugo. Tako imamo v Koroški Turčiji precej
nemčurskih in nemških učiteljev, kateri so
pljančki. Seveda je plača le borna; zato si
duševna reva srka idealov iz žganja. Za to
zlo ponuja Benda nemčurjem zdravilo:
Nemški „Zweigvereine“ naj bi osnovali tako-
imenovane častne svete. (Ehrenrat.) Nemški
učitelji so v tej zadevi že na nogah. V Be-
ljaku menda je učitelj Brugger izstopil iz
učiteljskega društva, ker ga niso izvolili v
tak Ehrenrat. Škoda, da je že minil pust!!
Kako okrajni šolski nadzorniki vzgajajo v
nemškem duhu, to bomo še pozneje oži-
gosali.

Slovenskim, značajnim učiteljem delajo
vsemožne zapreke. In kako znano nemčurji
lagati, ko gre za njihove namene! Pri neki
kompetenci se je izrazil Barczajev sluga
proti učitelju-kompetentu, da krajevni šolski
sveti ne marajo slovenskih učiteljev.
Splošno so bili taki izreki za časa Helnove
vlade običajni. Tisti Barczajev sluga se je
nalagal, da je krajni šolski svet v L. pro-
testiral proti učitelju Slovincu. Prizadeti
učitelj pa je v tem slučaju vprašal na-
čelnika in slovenskega župnika tega kraja,
če je to resnično? Krajni šolski svet je
samo dodal opazko, da nima nič proti no-
benemu kompetentu, Benda pa je v tem
slučaju nadučiteljsko mesto oddal učitelju,
ki mu ne bomo očitali posebne — sposob-
nosti, pač pa konstatiramo, da ima za celih
sedem službenih let manj, nego prosilec
Slovenec.

Govorili bomo dalje.

PODLISTEK.

AKTA.

Zgodovinski roman iz Neronovih časov.
Spisal Aleksander Dumas. — Prevel F. P.

Slednjič sta se križala njiju meča; lažje
lažje bi bilo slediti dvema kačama, ki se
igrata, dvema bliskoma, ki švigata skoz
oblake, nego pa kretanjem mečev, s katerima
sta se borila napadala in se branila s ču-
dovitvo enakomernostjo. Najprej je učenec
prisilil enostrano, da se je umaknil od ce-
sarjevega prestola, na to je zopet mojster
potisnil učenca tja do stolpca, kjer so se
nahajale vestalke. Kmalu sta se pojavila zo-
pet sredi cirkusa nepoškodovana, dasi sta
si z mečem raztrgala tuniki, ki sta jima po-
krivali telo. Slednjič je skočil mlajši v ozadje
in gledalci so vpili: „Dovolj ima!“ Toda
dasi mu je curljala kri skoz spodnji del tu-
nike na stegnu, se je še z večjo trmo po-
vrnil v boj, in že po nekotikih udarcih, je
mojster izdal s komaj vidno kretnjo, ki bi
je manj izvežbano občinstvo sploh ne bilo
opazilo, da je mrzlo jeklo prodrlo v njegovo
žile. Vsaka napeta radovednost je nema;
pri nekaterih spretno odbitih sunkih se je
polaščala gledalcev le topa groza, nazna-
njoča igralcu, da ni to pomankanje zani-
manja, če občinstvo ne ploska, temveč le,
da noče prekinjati igre. Borilca sta podvo-

jila svojo vnemo in sta vihtela svoje
meče z enako gibčnostjo; zdelo se je, da
konča ta boj le, če eden izcpra drugemu
moči.

Naenkrat pa se je učitelju, ki se je ho-
tel za korak umakniti pred svojim učencem,
izpodrsnilo, in padel je na tla, ki so se
mahoma polila s krvjo. Učenec je izrazil to
ugodnost, ki mu jo je nudil slučaj, in je
planil nanj, toda na veliko začudenje občin-
stva ni vstal več nobeden izmed njiju. Vse
ljudstvo je dvignilo kvišku roke in vpilo:
„Milost! milost!“ Toda borilca nista odgo-
vorila. Vstopil je v cirkus slavnostni reditelj
in je prenesel zmagovalske palme, dar ce-
sarja; toda bilo je prepozno. Oba borilca,
dasiravno nista bila zmagovita, sta si pri-
borila svobodo; prebodla in usmrtila sta se
medsebojno.

Borilcem z meči sta imela slediti, ka-
kor rečeno, dva borilca na slepo. Nedvomno
so hoteli s to izpremembo razveseliti ljud-
stvo; kajti pri tem načinu borjenja ni ha-
nila nič vsa umetnost ali spretnost. Glavo
sta imela popolnoma pokrito s čelado, v
kateri se je nahajala le odprtina za dihanje
in pri ušesih dve luknjici, da sta lahko sli-
šala; bojevala sta se torej, ne da bi vi-
dela eden drugega. Sicer se je ljudstvo zelo
radovalo le slepe igre, kjer so zadelali vsi
udarci, ker nasprotnika nista imela v obrambo
nobenega orožja.

V hipu, ko sta vstopila nesrečneža
(kajti ni bilo mogoče ubogi žrtvi prištevati
borilcem) v areno med bučnim smehom gle-
dalcev, se je približal cesarju Anicet ter mu

izročil nekoliko pisem. Neron jih je čital v
veliki razburjenosti in ko je prečital posled-
nje, je bil ves prepaden. Za hip se je za-
mislil, na to se je naglo dvignil in je
planil iz cirkusa, čim je bil odredil, da se
nadaljujejo igre lahko v njegovi odsotnosti.
Ta dogodek ni vseboval sam na sebi nič
nenavadnega, večkrat se je dogajalo, da je
moral cesar radi nujnih državnih poslov kar
sledi slavnosti zapustiti cirkus in odhiti na
forum, v senat, ali pa na Palatin. To ni
prav nič motilo zabave gledalcev, ki so, na-
sprotno, svobodneje dihal, kajti cesarjeva
navzočnost je tiščala ljudstvo kakor mora.
Sedaj, ko je bil cesar odšel, je šele postala
zabava nepriljubljena in igre so nadaljevale,
dasi jim ni več načeloval cesar.

Borilca sta se bližala od nasprotnih
strani, da sta se srečala v sredi. Čim bližje
sta si bila, tembolj je bilo opaziti, kako je
sluh nadomestoval vid in kako sta se sku-
šala s prisluškovanjem izogniti nevarnosti,
ki je nista mogla videti. Umljivo je, da v
takem položaju nista mogla presoditi razda-
lje, ki ju je ločila; bila sta še precej razda-
ljena in že sta jela mahati z mečem. Začuli
so se klic: „Naprej! naprej! na desno! na
levo!“ To ju je vzpodbudilo, da sta si sto-
pila nasproti z večjo srčnostjo, šla eden
mimo drugega, ne da bi se bila dotaknila;
slednjič sta se ozrla in sta si še vedno gro-
zila z mečem. Iz krika in iz zasmehovanja
od strani občinstva sta spoznala svoj po-
ložaj; z urno kretnjo sta se zopet obrnila,
tako, da sta se že lahko dosegala z mečem.
Iz krika in iz zasmehovanja od strani ob-

činstva sta spoznala svoj položaj; z urno
kretnjo sta se zopet obrnila, tako, da sta se
že lahko dosegala z mečem. Njiju orožje se
je dotaknilo istočasno in na raznih mestih.
Eden je zadobil v bodec v desno stegno,
druga je nasprotnik vsekal v levi lakt.
Oba ranjenca sta poskočila v stran in sta
se zopet ločila, ne da bi bila vedela, kje se
zopet najmeta. Eden izmed njiju je sedel na
tla, da bi prisluškoval šumu korakov in da
bi napadel svojega nasprotnika. In res: le-
žič gladiljator je zadel svojega nasprotnika
drugič kakor kača, ki naenkrat sikne in
pikne svojo žrtev. Ta je čutil, da je nevarno
ranjen, stopil korak naprej, zadel z ного ob
truplo svojega sovražnika in se zgrudil tik
pred njim na tla. Toda ostal je takoj zopet
in je mahnil z mečem tako urno in besno,
da ga je zadel na mesto, kamor mu ni več
segala čelada. Odsekali mu je glavo s tako
spretnostjo, kakor bi je ne bil mogel bolje
niti rabelj.

Glava se je zavalila daleč po pesku, a
truplo je zahip postalo kakor da bi jo ho-
telo iskati, in se je nato zgrudilo v pesek
vse okrvavljeno. Po vpitju množice je gla-
diljator spoznal, da je moral biti njegov
udarec smrtonosen, toda kljub temu se je še
nadalje pripravljaj, da se ubrani svojega s
smrtjo borečega se sovražnika. Nato je pri-
stopil k njemu slavnostni reditelj, mu odpel
čelado in vzkliknil:

„Svoboden si, ker si zmagal.“

(Dalje.)

Koroški Slovenci v Istri.

Piše dr. Pečnik, zdravnik v Trstu.

III.

Moj članek v „Edinosti“ od 16. in 17. marca t. l.: „Koroški Slovenci v Istri“ je zbudil, kakor mi dokazuje množina dopisov, med Slovenci v severni Istri veliko zanimanje. Pišejo mi: „Slovenci v Istri smo torej severni Slovenci, najbližji bratje današnjih Slovencev na Koroškem! Kdo bi si bil mislil, da bo mogoče dokazati kaj takega?“

Bili so že jezikoslovci po poklicu, (n. pr. gospod Rešetar) med nami, a ničesar niso videli. Zakaj? so potem splošno jezikoslovci na svetu, ako ničesar ne najdejo? K temu dopisu moram pripomniti, da g. Rešetar na to stran še niso mislili in ni mogel misliti, ker ni imel nobenih podatkov. Njemu je šlo le za to, da dokaže, da so Slovenci v severni Istri čisti Slovenci in ne poslovenjeni Hrvati, ali neka vrsta slovensko-hrvatske mešanice. Bodi mi dovoljeno, da priobčim izmed toliko drugih dopisov, le en dopis iz Boljunca in extenso.

Selo Boljunc je leži v bližini tržaško-goriške meje. Tu nekje so mejili leta 804. došli severni (koroški) Slovenci z južnimi Slovenci drugod na Primorskem, ki so bili došli že 200 let prej, okoli leta 596. Naravno je, da je asimilacija ravno tu tekom 1100 let, na jezikovni meji, najmočnejše delovala.

V zadnjem članku sem omenil izmed mnogih drugih le nekatere specifične besede severnega (koroškega) slovenskega narčja.

Čudno! Izmed teh maloštevilnih besed se jih je celo v Boljuncu, kljub bližnji meji obeh prvotnih narčij, kljub 1100 letom, vendar še nekaj ohranilo, kar dokazuje sledeči dopis:

Blagorodni g. doktor!

Z ozirom na Vaš članek v „Edinosti“ dno 16. III., si usojam pisati Vam teh par besed.

Beseda „marnovati“ kot glagol mi ni znana, pač pa rabijo pri nas ljudje samostalnik 1. „marnja“, s katerim označujejo žensko, ki mnogo govori (klepetulja). Pri nas je v navadi tudi beseda 2. „žebriati“ moliti. „Oni so en malo požebrati“ pomeni: „oni so nekoliko pomolili.“ Po hribskih okrog Kopra rabijo ime Juca, jučka ali pa 3. jučka za označevanje imena Marija. Mogoče se da to izvajati na sledeči način: Mojica-Mojuca-Juca-Jica. 4. Beseda „rekat“ je pri nas dobro znana. 5. „ambat“ pomeni enkrat. 6. „ān, āna, ānu“ eden, ena eno. Izraz 7. „žovnir-vojak“ je znan le najstarejšim ljudem.

Z odličnim spoštovanjem:

Anton Žerjav, ekonom
Boljunc šte. 79.

V Boljuncu, dne 19. III. 1913.

V tem dopisu je marsikaj zanimivega. Izmed onih maloštevilnih besed, ki sem jih zadnjič omenil, se je ohranilo celo v Boljuncu 9 (devet) specifičnih besed severnega (koroškega) slovenskega narčja, ako prištejem še 8. „šiča“-hiša, 9. „vov“-pivo. Glagol „marnovati“ se je izgubil, a ohranila se je „marnja“. Glagol: požebrati-pomoliti se je ohranil tekom celih 1100 let ravno tak, kakor se rabi dandanes na Koroškem. 3. jučka (juca) se izvaja brezdvombno iz koroške poganske „Mojica“. 4. glagol „rekat“ se je ohranil neizpremenjen. 5. „ambat“-koroški: ambat ali amit se je nekoliko izpremenil tekom 1100 let. 6. „ān, āna, ānu“-eden, ena eno, se je ohranil tekom 1100 let čisto neizpremenjen, izgubil pa je, kakor tudi 5. svoj tipičen velkoruščini sorodni naglas, česarvno je velkoruščini sorodna koroška oblika ostala. 7. „žovnir“-vojak, ki je znan v Boljuncu le še najstarejšim ljudem, ko mlada generacija ne uporablja in ne razume več te besede, je nam jasen dokaz, kako se po asimilaciji besede izgubljajo. Dokaz nam je, zakaj in kako so se po asimilaciji izgubile tudi druge severni slovenski specifične besede tekom 1100 let.

Vse stare slovanske listine so gledé fonetike pod ničlo, nimajo o njej nobene pojma. Po zgoraj omenjenem pa vemo, da vso natančnostjo kako so okoli leta 800 govorili na Koroškem slovenski knezi Borut, Gorazd, Hotimir, Volkun, Inko (Jenko?) govorili. Kakor iz fonografa čujemo z vso natančnostjo njihov glas v stari slovenski stolici, v Kinskem Gradu blizu Gospe Svete česarvno nas loči dolga doba 1100 let. Govorili so: „Aden žovnir reka. Ana šiča. Ana marnja požebrata ambat itd.“ Evo najčistejša staroslovensčina severnega (koroškega) narčja iz leta 800.

Za občinske volitve.

Reklamacijsko postopanje.

Prva in glavna dolžnost vsakega volilca je, da se preprča, ali je vpisan v volilnem imeniku in ali je vpisan pravilno.

Da je vpis pravilen, je treba, da je pravilno upisano ime in priimek volilca, da je pravilno označen njegov poklic, njegovo stanovanje, ulica in hišna številka, da je vpisan volilec v tistem volilnem razredu, v katerega spada ali po višini davkov, ki so mu predpisani, ali drugih predpogojih, ki jih predpisuje zakon za volilno pravico o posameznih razredih.

Kako „temeljito“ znajo sestavljati na mestnem magistratu vse, pri čemer prihajamo v poštev tudi mi Slovenci, je splošno znano. Zato smo tudi prepričani, da manjka v volilskih imenikih marsikateri slovenski volilec, a gotovo jih je še več, ki so vpisani napačno, bodisi že na ta ali oni način. Najmanjša napaka pa lahko poda našim nasprotnikom priliko, da „izreklamirajo“ dotičnika, češ ker dotičnik, ki je vpisan, ni volilec.

Da se izognete torej vsem tem neprilicam, da ne izgubite svoje največje pravice, ki vam jo zagotavlja ustava, da ne izgubite volilne pravice, pogledajte natančno volilski imenik in se prepričajte, ali ste sploh vpisani in ali ste tudi pravilno vpisani!

Volilski imeniki so na razpolago v glavnem volilnem lokalu v Narodnem domu in vseh volilnih lokalih, sedežih volilnih odborov in sicer:

Za mestne volilne okraje:

Za I. okraj (Sv. Vid): „Konsumno društvo“ „Alla nuova Stazione“ v ulici Lazzaretto vecchio 31.

Za III. okraj (Novo mesto): „Tržaško podporno in bralno društvo“, ulica Torre bianca 41, I. nadst.

Za IV. okraj (Nova mitnica): Prostor „Narodne delavske organizacije“, ulica Sv. Franciška št. 2, I.

Za V. okraj (Stara mitnica): gostilna Conte Verde pri voglu ulic Rossetti in Piccardi.

Za VI. okraj (Sv. Jakob): „Konsumno društvo“ pri Sv. Jakobu (nasproti cerkve).

Za okoličanske volilne okraje:

I. okraj: Sv. M. Magd. Spod.: „Konsumno društvo“ na Kolonkovicu.

Sv. M. Magd. Zg.: „pri Tirolcu“.

Skedenj: „Gospodarsko društvo“.

II. okraj: Sv. Ivan: „Konsumno društvo“ (časosno).

Kolonja: „pri starem Matevžu“.

Lonjer: „Gostilna pri Županu“.

Rocol: „Gospodarsko društvo“.

III. okraj: Rojan: „Konsumno društvo“.

Barkovlje: „Obrtniško društvo“ (Nar. dom).

Opčine: „Konsumno društvo“, (ob delavskih od 7 do 9, ob nedeljah in praznikih od 1 do 8 zvečer). Bane: „Konsumno društvo“.

Prosek: društveni prostori „Hajdriha“ in Sokola.

Bazovica: pri g. Andreju Grgiču hšt. 97.

Trebče: Gospodarsko društvo.

Sv. Križ: pri g. Ivanu Košuta hšt. 6.

Pozivljamo torej pred vsemi zaupniki, prav tako pa tudi vse posamezne naše volilce, da sami v najkrajšem času stopijo do volilnega lokala v svojem volilnem okraju, oziroma tudi v glavni volilni lokal v „Narodnem domu“ in da se tamkaj na lastne oči prepričajo, ali so vpisani in ali so pravilno vpisani v volilskem imeniku.

Volilni odbori imajo na razpolago vse potrebne tiskovine za reklamacije in podajajo tudi vsa pojasnila v zadevi reklamacij.

Pozivljamo vse volilce, naj nikar ne odlašajo in naj se čim prej prepričajo o vpisu, kajti pozneje se delo tako nakopiči, da ga ne bo mogoče zmagovati. Torej začnite takoj, da nazadnje ne bo pozno.

Zaupniški sestanki v mestu.

V. volilni okraj — Stara mitnica: Sestanek zaupnikov v sredo, dne 26. t. m. ob 8 zvečer v gostilni Conte Verde na vogalu ulic Rossetti in Piccardi.

Za IV. volilni okraj (mesto) se vrši v prostorih „Narodne delavske organizacije“ v sredo 26. t. m. ob 8 in pol zvečer.

Zaupniški sestanki v okolici.

Za Opčine: na praznik, v torek, dne 25. t. m., ob 4 popoldne v Sokolovi dvorani na Opčinah.

Za Skedenj: na praznik, v torek, dne 25. t. m., ob 4 popoldne v „Gospodarskem društvu“ v Skednju.

Za Rocol: v nedeljo, dne 30. t. m., ob 4 popoldne v „Gospodarskem društvu“.

Volilci VI. okraja (Sv. Jakob)!

Volilni imeniki so:
v „Delavskem konsumnem društvu“ (Campo S. Giacomo št. 5);
v konsumnem društvu „Jadran“ (ulica Industrija);
v gostilni Štrancar (ulica Giuliani).

Domače vesti.

Odborova seja polit. društvo „Edinost“ se vrši jutri v sredo popoldne ob 3 ter so naproseni vsi gg. odborniki, njih namestniki in dež. poslanci, da se iste gotovo in točno udeležijo.

Imenovanje. C. kr. finančni komisar dr. Florio Gregorič je imenovan ministerjalnim koncipistom v finančnem ministristvu. Čestitamo!

Resnica in ideje so večne. „Hrvatski Pokret“ piše v svoji velikončni številki: „Ne bojte se, ne trepetajte, ne obupajte! Ne dvomite nikdar na resnici in idejah, ki so poklicane, da preporejajo... Morejo jih ubijati, in jih, zvezavši jih skrbno z vrvmi, položiti v kamenito rakev, kakor da so obsojene v večno smrt. Na rakev morejo navaliti težko ploščo in postaviti ob njej oboroženo stražo. Vse zastoj. Resnica vstaja iz groba in hodi dalje, svojim triumfalnim potem. Hodi bela in nedotaknjena, kakor jutranji žarek. Prehaja gore in planine, prodira skozi šume in podzemlja, si osvaja vasi in mesta. Hodi bela in nedotaknjena, kakor sanje nedolžnega deteta... In vendar jako pogosto označuje kri njeno potovanje. Kajti ona ima svojih mučnikov — in gorje, ako bi jih ne imela! Veselimo se in radujmo, da se resnica od časa do časa, — pa naj ta razdalja leta, desetletja, ali stoletja — ponovno poraja, ponovno vstaja tudi tedaj, ko so jo začasno tudi ubili. In ako bo tudi vedno An in Kajtov, Judežev in Pilatov — vse to ne moti, ker bo tudi vedno učencev, ki gredo v Emav. In vedno bo petelinov, ki bodo napovedovali jutranjo zoro, in bo svetih Petrov.... Vedno bo resnica, ki vstaja....!“

O novem poveljniku vojne mornarice podadmiralu Hausu, ki je bil, kakor že znano, rojen in vzgojen na Slovenskem in pozna tudi dobro slovenski jezik, poroča „Naša Sloga“, da drži v prvi vrsti slovensko služabništvo v namen, da mu otroci ne pozabijo slovenskega jezika.

Društvo za vzdrževanje avst. mornarice (Flottenverein) V soboto ob poldevetih zvečer se je vršil v veliki Dreherjevi dvorani slavnostni banket avstrijskega društva za vzdrževanje mornarice. Banketa se je na čelu zastopnikov tržaške podružnice udeležil kontreadmiral v pokoju Dell'Adami, Banket je bil mnogoštevilno obiskan.

Družbi sv. Cirila in Metoda je poslal g. Ant. Mladič, okr. sodnik v Smarju pri Jelšah 10 K, mesto venca na krsto pok. ge. Terezije Sernečeve. — Pustna zbirka v Ledinah je vrgla K 5, vsoto je poslal podružnični blagajnik g. Andrej Možina. Hvala! Gostilna pri Klincu v Ljubljani je darovala za praznike družbi 50 vln. nekaj starega dezurja, ovitek rabljenih poštnih znakov in 3 K iz nabiralnika. Hvala!

CM družbi je poslal g. veletržec Ivan Perdan v Ljubljani K 1500 — kot prispevek za prodane žigalice, katere prodaja družbi v korist. To dejstvo nas uči, kaj nam je storiti. Uporabljajmo CM žigalice iz Perdanove zaloge sodelujemo za našo narodno obrambo in prosveto. Vsi na krov!

Igralni načrt o efektni loteriji „Splošnega slovenskega ženskega društva“. Srečkanje se vrši dne 15. aprila 1913. v prostorih „Splošnega slovenskega ženskega društva“, Rimska cesta št. 9, ob 6 zvečer. Loterija ima 200 dobitkov, izmed katerih je 13 glavnih dobitkov. Dobitki se razdele na 20.000 srečk. Srečkanje se vrši nastopno: Postavi se eno kolo. Vleče se 40 števil, ki zadene po en dobiček. Vsaka izmed teh števil ima po 2 pred- in 2 zadobitka in sicer:

I. glavni dobiček v vrednosti K 1500 — ima 2 pred- in 2 zadobitka v vrednosti po K 30 —;

II. glavni dobiček v vrednosti K 1000 — ima 2 pred- in 2 zadobitka v vrednosti po 30 —;

III. glavni dobiček v vrednosti K 800 — ima 2 pred- in 2 zadobitka v vrednosti po K 30 —;

IV. glavni dobiček v vrednosti K 600 — ima 2 pred- in 2 zadobitka v vrednosti po K 30 —;

V. glavni dobiček v vrednosti K 400 — ima 2 pred- in 2 zadobitka v vrednosti po K 30 —;

VI. glavni dobiček v vrednosti K 400 — ima 2 pred- in 2 zadobitka v vrednosti po K 30 —;

VII. glavni dobiček v vrednosti K 400 —

ima 2 pred- in 2 zadobitka v vrednosti po K 30 —;

VIII. glavni dobiček v vrednosti K 400 — ima 2 pred- in 2 zadobitka v vrednosti po K 30 — in 2 zadobitka v vrednosti K 20 —;

IX. glavni dobiček v vrednosti K 300 — ima 2 pred- in 2 zadobitka v vrednosti po K 20 —;

X. glavni dobiček v vrednosti K 300 — ima 2 pred- in 2 zadobitka v vrednosti po K 20 —;

XI. glavni dobiček v vrednosti K 300 — ima 2 pred- in 2 zadobitka v vrednosti po K 20 —;

XII. glavni dobiček v vrednosti K 300 — ima 2 pred- in 2 zadobitka v vrednosti po K 20 —;

XIII. glavni dobiček v vrednosti K 300 — ima 2 pred- in 2 zadobitka v vrednosti po K 20 —;

XIV. do incl. XX. glavni dobiček v vrednosti po K 100 — imajo 2 pred- in 2 zadobitka v vrednosti po K 20 —;

XXI. do incl. XL. glavni dobitki v vrednosti po K 80 — imajo 2 pred- in 2 zadobitka v vrednosti po K 10 —.

„Podpornemu društvu za slovenske visokošolce na Dunaju“ so v času od 13. februarja do 14. marca 1913. darovali: po K 100: Posojilnica v Mariboru in Posojilno in hranilno društvo v Ptuj; po K 50: Gustav Pibrouz, tehn. vodja na Dunaju in dr. Josip Furlan, odvetnik v Ljubljani (del. kaz. stroškov, plačanih od g. Antonije Dolence); 30 K: Posojilnica v Gornji Radgoni; po 20 K: dr. Otmar Krajec, mestni fizik v Ljubljani, Mestno županstvo v Postojni, dr. Rudolf Kobal, c. in kr. pom. zdravnik v Trstu, Miha Gabrijelič, dvorni svetnik, in Josip Tomše pl. Savski dol, c. in kr. gen. major, oba na Dunaju, Okrajna posojilnica v Ormožu; po 10 K: dr. Anton Povšič, v. sod. svetnik v Trstu, dr. Leopold Poljanec, profesor v Mariboru, Ivan Šepič v Konjicah, St. Ferlan, c. kr. voj. rač. svetnik na Dunaju, in Anton Deller, predsednik pom. oblasti v Trstu; po 6 K: Rado Posega, svetov. tajnik pri najv. sodn. dvoru na Dunaju; po 5 K: J. Rutter, katehet v Celovcu, dr. Fran Žižek, zdravnik v Gradcu, Županstvo trga Železniki, Josip Velkavrh, c. in kr. stotnik v Gradcu in Emil Orožen, c. kr. notar v Kamniku. Skupaj K 531 —. Z iskreno zahvalo za izkazane darove se obrača društveni odbor na mnogoštevilne slovenske denarne zavode in občinske zastope z uljudno prošnjo, da pri sklepanju računov in proračunov ne pozabijo na naše društvo. Darovi naj se pošiljajo na položnice ali naslov prvega društvenega blagajnika: Dr. Stanko Lapajne, dv. in sod. odvetnik na Dunaju I, Bräunerstr. 10.

Tržaška mala kronika.

Trst, 22. marca.

Otrok je padel iz vlaka. Zakonska Škerlj, ki stanujeta v Saliti Gretti št. 9, sta bila v nedeljo popoldne izletela s svojo pet let staro Albino in z nekim 18letnim Leonom Perhavcem k Sv. Križu. Tja so šli peš, nazaj pa so porabili vlak, ki prihaja ob pol osmih v Trst.

Vlak je bil komaj mimo Miramar, ko se odprejo vrata vagona, na katera je bila naslonjena Albina, ki je padla nenadoma z vlaka. Perhavce je takoj skočil za njo, dočim so potniki tolažili obupane roditelje. Na vpije „Ustavite, ustavite!“ je prihitel sprevodnik, ki je opetovano zažvižgal, pa zdi se, da ga strojevodja ni slišal, ker je vlak dirjal naprej v Trst.

Tu so takoj obvestili postajenačelnika in pa policijskega adjunkta Schabla. Ta dva sta telefonirala v Miramar in od tam so jima odgovorili, da je policijski stražnik Rijavec, ki se sedaj službeno mudi v Miramaru, bil priča mučnega prizora, ko je padlo iz voza dekletce, za katerim je skočil mladenič.

Revica se je posebno na glavi hudo poškodovala in si pretresla možgane, vrlemu Perhavcu pa se ni zgodilo ničesar posebno hudega. S prihodnjim brzovlakom, ki je obstal v Miramaru, so spravili na to malo Škerljevo in Perhavca v Trst. Albino so poslali v bolnišnico, kjer so še le pravzaprav konstatirali, kako hude poškodbe ima.

Železnica in policija sta začeli slučaj preiskovati, da bi dognali, koga zadene krivda in odgovornost za nezgodo.

Roparski napad. V nedeljo proti 10 zvečer se je neki finančni respicijent napotil iz neke barkovljanske gostilne proti domu. Bil je oblečen v civilno obleko in ko je prišel blizu do Rojana, sta ga napadla dva zločinci, ki sta ga trdno prijel in mu na to velela, naj jima izroči svojo uro, verižico in denarnico.

Napadeni uradnik se ni mogel braniti, ker ni imel nikakega orožja, pa je dal torej vse, kar je imel. Ko sta dobila svoj plen, sta zločince urno odkurila, respicijent je pa svoj doživljaj takoj javil policiji. Napadenec se piše Ignac Schwinger in ne zna opisati roparjev, ker ga po svojem zatrdilu precej v glavi.

Čevljarnica „Alla Sartorella“ - Trst

Velika izbora vsakovrsta, čevljev za moške, ženske in otroke. Blago izvirno in v CENE ZMERNE.

Slovensko gledališče.

V teh minolih dveh gledaliških dneh je bilo gledališče precej dobro obiskano. Prepuštili kroniko o drugih predstavah na jutri, moramo zlasti omeniti sinočno predstavo. Pri polni hiši se je vršila premijera Offenbachove opere „Lepa Helena“. Ta premijera je naravnost senzacija za naše gledališče. Tako krasnih scenarij in kostumov še ni bilo videti na našem odru. Občinstvo, ki je razumelo krasno satiro in gutiralo prelesto Offenbachovo godbo, je z viharim odobravanjem potrdilo vseh. Igralo se je zares dobro.

Offenbachova godba je taka, da se jo uživa, čim bolj se jo sliši, in za to upamo, da bo opereta imela pri nas ono srečo, ki jo ima po vsem svetu. — Daljna ocena pride.

Danes zvečer ob 8.15 se ponovi opereta „Lepa Helena“.

Predstava velja za abonement B. Popoldne ob 3.30 se mesto „Rezervstove svatbe“ ponovi popularna opereta „Jesenski manevri“.

V vlogi Lörthy-ja nastopi g. Rudolf Pany.

Danes ob 11 dopoldne ima „Dramatično društvo“ odborovo sejo.

Nar. del. organizacija.

Deželni odbor „Narodne delavske organizacije“. Jutri ob 8 zvečer odborova seja.

Ženska skupina NDO vabi na sestanek, ki bo danes ob 4 in pol popoldne v prostorih Trž. podpornega in bral. društva, ul. Torre bianca št. 41.

Priljubljeni odbor „Zveze jugoslovanskih lesnih delavcev“ sklicuje za četrtak ob 7 in pol zvečer ustanovni občni zbor v društvenih prostorih v ulici Sv. Franciška, št. 2, II. nad.

Izlet godbenega odskaa NDO v Ricmanje. Godbeni odsek NDO priredi v nedeljo 30. t. m. izlet v Ricmanje. V Ricmanjih se vrši v „Narodnem domu“ najprej javen shod, ki ga sklicuje zidarska skupina NDO. Po shodu bo veselica, na kateri bo svirala godba NDO. Na shod, ki bo v Ricmanjih, kakor tudi na veselico, vabimo vse slovensko delavstvo v Ricmanjih, posebno pa zidarje.

Slovenskim delavcem v prevdarek. Mnogokrat smo že poudarjali krivice, ki jih povzročajo našim delavcem Italijani, socialni demokratje in gospodarski nasprotniki. Mnogo so krivi pa slovenski delavci sami, ker se pod nobenimi pogoji ne marajo pridružiti organizaciji, ki jih dan za dnevom vabi in opozarja na njihove dolžnosti. Je sicer precejšnje število slovenskih delavcev, ki so se organizirali v NDO. Toda večje je število onih, ki se ne menijo za nobene opomine. Zaradi takih nezavednežev ne moremo napredovati, zaradi njih zanesenosti nam odjedajo nasprotniki kruha na domači zemlji in nas podijo od tod v Ameriko in druge kraje, ter so razmere na delu tako silno slabe: plače so majhne, čas je dolg, delavstvo priganjajo in šikanirajo delovodje, inženirji, ravnatelji itd. Neorganizirani delavci poznajo samo takrat organizacijo, kadar se vrši kako delavsko gibanje. Ko je nastalo izprte delavstva „Tržaškega tehn. zavoda“, so letali neorganizirani delavci enkrat v „Delavski dom“, potem v „Narodno delavsko organizacijo“, a nihče jih ni poznal. Pričakovali so podporo od strani organizacij, a dobili so odgovor: bodi si ničesar prispeval delavski organizaciji, ta nima od organizacije ničesar zahtevati.

Organizirani delavci so gledali neorganizirane po strani. Je pač tako: delavci poznajo pot v organizacijo še-le tedaj, kadar jim — teče voda v grlo. Kolikokrat je vabila „Narodna delavska organizacija“ delavstvo Tržaškega tehničnega zavoda na shode, a prišla je vedno majhna peščica. Pri sedanjem gibanju pa so prišli na shod taki, ki jih morda poprej nikdar ni bilo. Pri socialnih demokratih je bilo ravno tako. Mislimo pa, da so izprevideli pomen organizacije vsaj tisti, ki so pri vršecem se gibanju živo občutili, kake koristi je organizacija za delavstvo.

Ne zadošča pa le pripoznavanje, da je organizacija koristna, če ni tudi organiziran! Treba je, da se vsak deavec vpiše v organizacijo, in dolžnost organizacije je, da ga brani in mu pomaga v vsakem slučaju. Koliko bi se lahko doseglo, če bi bili vsi slovenski delavci organizirani v „Narodni delavski organizaciji“. Slovenski delavci! Nasprotniki se pripravljajo za boj proti vam tako, kakor še nikdar poprej. Predi vam nevarnost, da vam odvzamejo nasprotniki še ta kosček kruha, ki ga imate. Vaše koristi morete braniti edino le v trdni organizaciji. Le tedaj, če boste ujedinjeni, se izprevidene razmere na boljše. Če ne, ne bo pomagalo nikako jadikovanje. Vzdržite se, dokler je še čas! Se enkrat vas pozivljamo: začnite enkrat vršiti svojo dolžnost napram sebi in svojemu narodu!

Vesti iz Goriške.

Kdo je prišel na sled razpečevalcem ponarejenega denarja? Finančno ministristvo je razpisalo nagrado 20.000 K za onega, ki je prišel na sled družbi, ki je širila ponarejene bankovce. Ker so zasledili in aretirali v Gorici dva razpečevalca denarja, treba v Gorici iskati onega, ki je prvi zasledil ponarejeni denar in pokazal na razpečevalca. Ta je g. Pavel Posega, poslovodja tvrdke Julius Meinel na Krasu.

K njemu je prišel učenec tvrdke Miseri in Piausitz menjal bankovec 20 K in on je hitro spoznal bankovec za ponarejen, šel v ono trgovino in svetoval gospodarju, naj gre hitro na policijo. Posega je šel potem tudi v trgovino Wehrla in tam našel ponarejeni bankovec K 20; tudi njega je napotil na policijo. Na podlagi tega je bilo možno policiji v Gorici prijeti oba zločinca. — Ako bi ne bil g. Posega pozoren in bi ne bil hitro poslal onih dveh trgovcev na policijo, bi se bila ona dva gospodstva s ponarejenimi bankovci že odpravila iz Gorice in potem, — išči jih! Komu torej gre nagrada? Posega gotovo zasluži, da dobi plačilo za svojo pozornost in svoj trud!

Tihotapci. Iz okolice Červinjana so aretirali zadnje dni 4 tihotapce; ti so Adolf Ponton, Julij Spanghero, J. Janolla in V. Munisi. — Ob meji tihotapstvo cvete kljub vsemu varstvu.

Socialni demokratje v Nabrežini so sklenili uprizoriti veliko gonjo proti slovenskim delavcem, ki ne trobijo v njihov rog. Prva žrtev njihovega terorizma je bil neki delavec iz Sv. Križa. Toda dotičnik je pa ubral druge strune in komaj pretekel teden, že se je moral kolovodja socialnih demokratov v Nabrežini zagovarjati pred c. kr. okrajnim sodiščem v Komnu, kjer je dobil potrebno lekico, tako, da se menda ne bo nikoli več upal ščuvati proti slovenskemu delavstvu, še manj pa siliti iste v socialno demokratično internacionalo.

Vesti iz Istre.

Kriza na občini v Kopru. V zadnji seji mest. zastopstva v Kopru je podal občinski svet z županom na čelu demisijsko, izjavivši, da ne more dalje upravljati občine, ker ne uživa več zaupanja občinskega zastopa. V bodoči seji bodo volili novega župana in svetovalce, ako ni vse skupaj le slučajna — italijanska komedija!

Velika starost. V ulici Morate S Giorgio v Pulji živi starka Justina Bolanc, rodom s Pazinščine. Rodila se je leta 1813 in je nedavno doživela 100to leto svojega življenja. Kljub tej redni starosti se nahaja žena še pri povojnem zdravju, je živahna in okretna ter ne kaže nikake volje, da bi zapustila to solzno dolino. Pa naj ji dobri Bog le podaljša življenje, ko že ona sama tako želi!

Rimske starine v Pulju. V Pulju za državno gimnazijo je kopal avstrijski arheološki zavod za starinami in njegovo delo je obrodilo čisto nepričakovan sad. Delavci so odkrili ostanke velikega starodavnega svetilišča. Veža s krasnimi korintskimi stebri se že vidi. Našli so dva altarja, glavo Meduze, Herkulu posvečeno svetilko in neko bronasto tablico, na kateri je popisana zgodovina rimske državljanske vojne. Vse najdbe so znamenite in zelo zanimive.

Književnost in umetnost.

„Slovenska Šolska Matica“. Imamo tri Matice: „Slovensko Matice“, — „Šolsko Matice“ in „Socialno Matice“.

Slovenska Matica je ravno kar praznovala svojo petdesetletnico. — Socialna Matica zbira prve sile za bodoče delo. — Šolska Matica pa nam je predložila te dni knjige svojega XII. leta. — Imamo tudi druge Matice: Glasbena Matica itd., ki vrše važno delo v našem kulturnem življenju — toda kot književna društva moramo imeti pred očmi gorenje tri Matice. Vse tri so važne. Vsaka iz njih ima svoj delokrog in toliko dela, da bi potrebovale desetkrat toliko sredstev, stokrat toliko sodelavnikov in tisočkrat toliko članov, ako bi hotele izvršiti vse, kar je nam kot kulturnemu narodu potrebno. Kulturne potrebe malega naroda so iste

POHIŠTVO

SOLIDNO : in : ELEGANTNO
PO ZMERNIH CENAH
RAFAELE ITALIA
TRST - VIA MALCANTON - TRST

Mnenje g. dr. J. Knappitscha, primarija v Gradcu.

Gosp. J. SERRAVALLO

Trst.

Mogoče mi je odgovoriti na Vaše vprašanje v zmislu, da imam mnogo prilike predpisati bolnikom Vaše železnato klna vino Serravallo, po operacijah kakor zdravilo, ki povspesuje tek, je pokrepčujoče in se prav rado vzame z dobrim vspehom.

Dr. KNAPPITSCH.

Odlikovana tovarna sodavice **ADRIJA** Sv. Ivan pri Trstu, Via S. Cilino št. 541 (edina slovanska in izven kartela) Tel. 566. se priporoča najtopleje slovanskim gostilničarjem, kavarnarjem in drugim odjemalcem sodavičarskih izdelkov v mestu in okolici.

Dr. Pečnik

Dr. PETSCHNIGG

Trst, via S. Caterina št. 1.

Zdravnik za notranje (splošne) bolezni 8-9 in 2-3 in specializist za kožne in vodne (spolne) bolezni: 11%—1 in 7-7%.

Josip Grižon

Trst, ulica Belvedere 2.

Prodajalna čevljev

finih in preprostih za moške, ženske in otroke vseh vrst. — Sprejemajo se naročila po meri in popravki. CENE ZMERNE.

Alojzij Povh

slovenski

urar in zlatar

V TRSTU

ulica del Rivo št. 26 (na trgu pri Sv. Jakoba)

Koncesionirani zobotehnik

ALEKS. LUKEŠ

Trst, ulica Nuova 13.

Sprejema: od 9-12 in od 2-5.

Alberto Finzi & C.o

Trst, ulica Gaetano Donizetti 1.

Poslovna agentura ogrske obče kreditne banke

(Ungarische Allg. Creditbank) podružnica v Reki

prodaja po zelo dobrih cenah: žito vsake vrste, debele in fine otrobe, oves in sočivje in ker je ob enem zastopstvo goriomenjene banke, nudi kupcem najboljše in najgotovjše jamstvo za točno postrežbo.

Zastopstvo in skladišče

dobroznane moke Združ. parnih mlinov „Hungaria“ ak. dr. v Budimpešti.

Ceniki in usode se pošiljajo na zahtevo.

Telefon št. 458, zvoniti dvakrat.

Brzjavlj: ALBERTO FINZI, Trst.

PAROPLOVNA DRUŽBA D. TRIPCOVICH & Ci.

TRST

Urnik za potniško službo

veljaven do preklica.

Iz Trsta v Jakin, najhitrejša proga s parobrodom na dva vijaka „GRAF WURMBRAND“.

Prevoz čez morje v 9 urah.

Vsako sredo ob 7 zjutraj od pomola sv. Karla, v zvezi z brzovlakom v Rim in nazaj, s povratkom iz Jakina v Trst vsako sredo ob 9 dopoldne;

iz Trsta v Jakin, direktna proga

z zvezo z brzovlakom v Rim in nazaj s parnikom na dva vijaka „CYCLOPS“; vsako soboto ob 4 pop. iz proste luke; s povratkom iz Jakina v Trst vsak ponedeljek ob 4 pop.;

iz Trsta v Benetke,

s parnikom na dva vijaka „Graf Wurmband“; vsako soboto ob 2 popoldne in vsako nedeljo ob 4 popoldne od pomola sv. Karla; iz Benetek v Trst vsako nedeljo in vsak ponedeljek ob 8 zjutraj od pristana sv. Marka.

Pojasnili, prospekti, vožnji listki pri družbi v Trstu in njenih raznih zastopstvih, v odpremnem potniškem uradu avstr. Lloydja, v potovalni pisarni P. Christofidis in družbeni lopi na pomolu sv. Karla.

Družba si pridržuje izpremembe v smislu prometnega pravilnika.

Velika zaloga vsakovrstnega sira, masla in slanine. Priporočam trgovcem in gostilničarjem parmezan i.a po K 2.30 in naprej, kakor gorgonzola, ementalški, ovčji, trapistovski sir in vsakovrstne slanine. — Priporoča se vdani

J. J. Suban, Trst, ulica Giorgio Vasari št. 10.

kakor pri velikih narodih — sredstev pa je mnogo manj. Pod temi razmerami trpi delo vseh treh Matic. Priznajmo pa, da skušajo vse tri izvršiti, kolikor je pri danih razmerah mogoče.

Delo treh Matic je razdeljeno. Slovenska Matica goji književnost in vedo — Socialna Matica hoče izdajati moderne popularne, znanstvene spise. — Šolski Matici pa pripada naloga skrbeti za knjige, ki jih potrebuje naša šola in naši vzgojitelji. Zapisal sem vzgojitelji, da ne bo pomote, ko bi rekli učitelji. To polje je obširno in važno. Dokler ni bilo „Matic“ se je čutilo, da je vrzel v naši kulturi. V 12. letih je Matica podala toliko lepih del, da more danes s ponosom kazati na svojo preteklost.

Naša širša, tudi napredna in inteligentna javnost gre rada brezbrizno mimo takih stvari, ki jih pri drugih narodih smatrajo za svoj ponos. Tako tudi v naši Šolski Matici dela le nekaj agilnih mož, nekaj profesorjev in učiteljev. Povejmo tako, da je zadnjih razmeroma mnogo več — in da naši profesorji tudi tu kažejo nekako svoje vzvišeno stališče in mislijo menda, da jih slovenska šola ne briga. Ako bo kulturni zgodovinar čez pol stoletja pregledoval naše delo sedanje dobe — bo pač moral marljivo učiteljskemu stanu priznati veliko važnost v delu za napredek — ne le v šoli, tudi v javnosti in publicistiki — dočim bo slovenski profesorski stan z malimi izjemami lahko zamolčal. To je britka resnica, ki bi jo bilo treba povedati enkrat na vsa usta.

Učiteljsvo si je torej z nekaterimi profesorji osnovalo Šolsko Matico in učiteljsvo jo tudi vzdržuje. S tem skrbi za kulturni zavod — ki ga drugod podpirajo vlade z bogatim denarjem. (Čehi imajo podobno društvo v „Dedictvi Komenského“ — tam so združeni učitelji in profesorji, dasi imajo vsak zase zopet svojo stanovsko in kulturno organizacijo) kakor večina naših kulturnih zavodov, mora tudi Šolska Matica kriti svoje stroške iz članarine. Podpor ni deležna.

Reklo se bo: naravno, to so šolske knjige, kdo bi se na to narahil... In vendar je izšlo v Matici nekaj del, ki so splošne važnosti — šola in vzgoja ni samo stvar države in učiteljsva — ampak tudi starišev in rodbine — zato je treba, da se skupni vzgojitelji poznajo. Tako zasluži Šolska Matica pozornost naše širše javnosti, ki bi morala blagohotno podpirati nje delo.

Letošnje knjige smo že omenili.
(Zvrhete pride.)

Gospodárstvo.

Trgovska-obrtna zadruga v Trstu je tudi v minoletem letu lepo napredovala. Vkljub temu, da je zadnje tri mesece minolega leta nastopila še danes vladajoča denarna kriza, je ta domači denarni zavod zaključil svojo sedmo bilanco s prav dobrim uspehom.

Prometa je bilo K 9.655.398:22 Hranilnih ulog je bilo vloženih K 2.714.341:81, dvignjenih pa K 2.694.084:37.

Stanje hranilnih ulog z 31. decembrom 1912 je bilo K 1.527.130:91; proti kron 1.442.784:04 31. decembra 1911. Pomnožilo se je torej za K 84.346:87. Čistega dobička je bilo v minoletem letu K 24.202:24 za K 1.689:30 več nego v letu 1911.

Posebne važnosti je to, da so ulagatelji zadruga vkljub nepremišljeni gonji, ki je bila navstala vsled delne mobilizacije in vsled zlobne agitacije od strani naših narodnih nasprotnikov, ohranili hladnokrvnost ter da so le malo dvigali — in prav so storili. Oni, ki so dvignili, so imeli izgube na obrestih in mnogi tu i na kapitalu, med tem, ko je večina ulagateljev pustila denar naložen in ga pomnožila z obrestmi! Kakor vsako leto, tako je tudi letos TOZ razdelila od čistega dobička lepo svoto narodnim društvom in udruženjem in sicer:

Slovenski trgovski šoli K 5000, Trgovskim in obrtnim tečajem K 700, Podpornemu fondu slov. trg. šole za učila K 100, Dijaškemu podpornemu društvu v Trstu K 200, Dramatičnemu društvu v Trstu kron 200, Učiteljskemu društvu za ustanovitev javne ljudske knjižnice K 100, Kmetijski družbi za Trst in okolico K 100. Podpor. društvu za slov. visokošolce na Dunaju K 50, Zavodu sv. Nikolaja K 50.

Pri naših razmerah se lahko reče, da je zadruga storila svojo dolžnost. Ostanek čistega dobička — odbivši dividendo in nagrade načelnstvu in nadzorstvu — se pridene rezervnemu zakladu, ki bo — ako občni zbor odobri to razdelitev — znašal skupno nad K 80.000.

Ob tej priliki opozarjamo še enkrat one naše sloje, ki so vsled strahu pred vojno in vsled hujškanja laškega in nemškega časopisja dvignili svoje prihranke iz denarnih zavodov, naj posnemajo večino ulagateljev, ki so denar pustili naložen in dobivajo lepe obresti. Zaupajo naj našim denarnim zavodom in naj vložijo svoje žulje varno in koristno.

DAROV!

Za „Šopek povesti Lamurskega“ so darovali gg. Furlan, Pertot in Fonda 3 K za možko podružnico družbe sv. CM. Srčna hvala!

MALI OGLASI

MALI OGLASI se računajo po 4 v. besedo. Manjšo tiskano besedo enkrat več. Najmanjša pristojbina 40 vtr. Plača se takoj in sicer na predložitveni oddelki.

72 v. liter stane čez ul. dobro teransko in istrsko vino. Poreška klet, Opčine, Andrej Daneu. 611

Separirani sobi, dve, z ali brez hrane se odda po ceni takoj ali prvega. Scala Belvedere 1, II. (Marcovich). 575

Stalni krajevni agenti, zmehni nemščine, se sprejmejo ali pa nastavijo s stalno plačo za prodajo v Avstro-Ogrski dovoljenih srečk. — Pcnudbe pod „Merkur“, Brno, Neugasse št. 20. 324

Gostilno ali hotel se išče v najem v večjem kraju na Goriškem. Natančne ponudbe z navedbo cere in z natančnim opisom lokalov in krajevnih razmer naj se pošlje na inseratni oddelek Edinosti pod „Gostilna 3003“. 625

Fotograf Antona Jeriča naslov: Trst, ul. delle Poste 10; Gorica, Gospodsk. alica 7. 444

Prodajo se vrata, okna, stopnjice, omivalniki, ograje itd., ulica Piccardi št. 18. 584

Priporočljive tvrdke.

Mizarji:

Moderne spalne sobe ter vsakovrstno drugo mizarstvo delo izdeluje M. Majcen, mizar, ulica Belvedere 28, ogel Torquato Tasso. 555

Olje, kis, milo.

FR. BIAGGINI, Trst, ulica Istria št. 21, Prodaja olja, kisa, mila in drugo. 338

Nova pekarna in sladčičarna v Trstu

A. JERIČ - Trst

ul. Commerciale 328 (Pendice dl Scorcola)

Priporoča cenj. občinstvu svojo novo pekarno in sladčičarno. Dobi se večkrat na dan svež kruh in sladčice. Prepečenci in konfekture. — Likerji in raznovrstno vino v steklenicah.

UMETNI ZOBJE

Plembiranje zobov

Izdiranje zobov brez

= vsake bolečine =

Dr. J. Čermák V. Tuscher

zobozdravnik konz. zobni tehnik

TRST

ulica della Caserma št. 13, II. n.

Gostilna „pri Deteljici“

v Trstu, ulica Belvedere 7.

Podpisana naznanjam s tem uljudno, da sem prevzela imenovano gostilno, ter se tem potom prav toplo priporočam cenj. gostom. Točila bodem sama pristna vipavska in istrska vina, kakor tudi izborni kraški teran po najzmernejih cenah; na razpolago so vedno dobra in sveža mrzla in gorka jedila. Posebno se priporočam cenj. gg. uradnikom za abonement na hrano.

Z odličnim spoštovanjem

ANGELA KJUDER, lastnica.

Zaloga obuvala

in lastna delalnica

PAVEL VISINTINI

Trst, ul. Glosue Carducci 27.

Velika izbira moških in ženskih čevljev. — Popravlje se izvršujejo točno in solidno

re zmernih cenah

POZOR! Svoji k svojim!

VINKO TERČON priporoča slavnemu občinstvu svojo na novo odprto

:: pekarno ::

v Trstu, ulica del Bosco 18 (prej F. PIRMAN)

Prodaja se svež kruh 3—4 krat na dan raznih sladčic, biškotov in likerjev te najfinije moke 7 t. d.

Tržaška posojilnica in hranilnica

V lastni hiši.

registrirana zadruga z omejenim poročtvom

Telefon št. 952.

Trst, Piazza Caserma 2, I. n. (uhod po glavnih stopnicah).

Hranilne vloge sprejema od vsakega, če tudi ni od in jih obratuje. **4 1/4 0/0** Mesečni davek od hranilnih vlog plačuje zavod sam. Vloga se lahko po svoji krovi. Posojila daja na vknjižbo po dogovoru. Na menjice po 6%, na vstave

po 5 1/2%, in na amortizacijo za daljšo dobo po dogovoru. Uradne ure: od 9.—12. ure dopoldne in od 2.—5. popoldne. Izplačuje se vsaki dan ob uradnih urah. — Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt. Poštne-hranilni račun 816-004.

Ima najmodernejše urejene varnostne celice za shranje vrednost. papirjev, listin itd. kakor tudi hranilne posode, s katerimi se najuspešneje navaja štediti svojo daco.

Prva slovenska mirodilnica

v Trstu

Alojz Saletelj

ulica Carradori 18, v bližini gostilne MDO.

Zaloga barv, čopičev, mrežic za plin, predmetov iz gumija, sveč, mila, parfumov, mineralnih vod itd.

Izvršujejo se pošiljke petroleja v originalnih posodah in drugo.

Martin Dovgan

Trst, ulica Giulia 86.

Priporoča cenj. občinstvu svojo na novo prevzeto in že 50 let obstoječo trgovino jestvin in kolo-nijalnega blaga.

Dobiva se Kolinsko kavo, ilirske testenine ter rezno blago iz narodnih tovarn. Razpošilja po pošti dnevno pakete do pet kg naprej. — Blago vedno sveže in I. vrste. CENE ZMERNE. SVOJI K SVOJIM!

RADOSLAV PETRIČ

Trst, ulica Geppa št. 12, Telef. 1025.

Priporoča svoja zjamčeno pristna dalma-tinska vina in izvrstni istrski teran.

Asti in šumeči refošk in vermont

lastnega in odlikovanega pridelka. Za prodajalce nizke in konkurenčne cene.

POSTREŽBA NA DOM.

Zaloga izdelanih oblek

Velika izbira vsakovrstnih oblek za gospode in dečke, sukenj, površnikov vseh kakovosti. Specijaliteta v veznji. — Izbira volnenega blaga.

NA OBROKE! Zmerne cene!

Adolf Kostoris

Trst, ulica S. Giovanni št. 16, I. nad.

zraven „Buffet Autom.“ — Telefon 251, Rim. II.

POZOR! Skladišče se nahaja v I. nad. ::

TVRDKA

Francesco Bednar

TRST — ustanovljena leta 1878 — TRST

je preložila svojo

trgovino šivalnih strojev

bicikljev in pridevkov z mehnično delavnico vred iz ulice Ponterosso št. 4

v ulico Campanile št. 19.

Zdravilno pivo dvojnega kvasa

Vai zdravnik ga priporočajo,

Odlikovano na

: 7 razstavah. :

S. STEFAN

Odlikovano na

: 7 razstavah. :

Glavna zaloga v Trstu, via Valdirivo št. 32. — Telefon št. 2201.

Aristide Gualco - Trst

via S. Servolo 2 — Telefon 329, Rom. VI.

Odlikovana tovarna (z zlato svetinjo) cevi in cementnih plošč, teracov in umetnega kamna.

Sprejema vsakovrstno delo v cementu. Cene zmerne, delo točno.

GOSTILNA N. D. O.

v Trstu, ulica Carradori št. 18

si jo sedaj vodi g. HINKO VOŠIČ, se dobijo vedno sveže pivo, prve vrste vino-teran, gorka in mrzla jedila ob vsakem času. Na razpolago več sob za prenočišče po nizkih cenah. — Priporoča se za običen obisk.

Ljudska urarna

BOGOMIL PINO

Trst, ulica Vincenzo Bellini št. 13

(nasproti cerkve sv. Antona novega)

Bogat izbor

ur, verižic, ovratnih verižic, uhanov, prstanov, zapestnic itd. Konkurenčne cene.

Predmeti za planince

Kuhalne priprave iz aluminija, planinske steklenice, noži in vilice, planinske palice, priprave za led, železa, snežni obroči, nahrbtniki.

Vsakovrstne obleke:

Sweater, planinske hlače, gamaše, čepice iz čiste volne, rokavice.

Steklenice Helios, več dni gorke in mrzle po 4 krone komad.

Modni predmeti za gospode, srajce, ovratnice, zapestnice in nogovice.

Za člane športnih in planinskih društev POSEBNE CENE.

Sportna trgovina Strucl

ulica S. Antonio 12 (nasproti Kred. poslojnu)

Pomladansko zdravljenje

je najbolje s kričistilnim

„čajem iz tisočroči“.

Obenem je to tudi izborno sredstvo proti škripanju v želodcu, hemoroidom itd. itd. Zavoj za 12 dni z navodilom za eno krone se dobiva edino v odlikovani lekarni

„Al due Mori“ dr. A. Praxmarerja Veliki trg, mestna palača. Telefon 337.

Če se pošlje K 1-10, se odplačila po pošti z obročno pošto pošiljne pristo. VARUITE SE POKARNEDE!

Zobotehnik iz Nemčije

Josip König

diplomiran na zobotehnični akademiji v Parizu.

... TRST ...

ulica S. Nicolò št. 18, II. n.

Plačila na mesečne obroke.